

LESNI DELAVEC

Glasiło Osrednjega društva lesnih delavcev

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 6/II, desno. — Naročnina stane letno 26 Din, pol-oleta 13 Din, četrtletno 6:50 Din, posamezna številka stane 1 Din. — Oglasi se za milimeter prostora v dolžini širine enega stolpca pri enkratni objavi nčunajo po 2, pri trikratni objavi po 1:80 in pri večkratni objavi po 1:40 Din. — Nefrankirane ali premalo frankirane dopise se ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštnine proste.

Štev. 15.

Ljubljana, dne 1. junija 1925.

Leto IV.

Lesnim delavcem v premislek!

Ako se tem potom obračamo do Vas, storimo to radi tega, ker smatramo za potrebno, da Vas resno opozorimo na usodepolne posledice, ki se pojavljajo čezdalje v hujši obliki vsled strašne malomarnosti, ki je zavaladala med delavstvom osobito napram strokovnemu pokretu in s tem napram lastnim življenskim interesom.

Le pomislimo! Na absolutno nezadostne zaslužke in plače so poleg itak že pretežkih indirektnih davkov, ki jih delavstvo plačuje pri vsakem grižljaju, delavstvu naprtili nov direktni davek dveh procentov od celotnega in vsakega zaslužka. Ne bo pa ostalo samo pri dveh procentih, kajti k temu pride še invalidski davek, ki ga bosta morala tudi vsak delavec in vsaka delavka plačevati. Razen tega pride še k temu davku takozvani davčni prirez (doklada)! Naj-hujše na stvari pa je, da bodo imele občine od sedaj naprej tudi pravico, nalagati delavstvu na ta davek — ker je direktn — na-daljni davek v obliki občinskih doklad, česar na indirektno davke niso mogli.

Brezdvomno bodo zlasti mestne občine in občine industrijskih centrov to pravico na prav izdaten način izrabile, tako da bodo delavci potem občinskih doklad, ki bodo lahko znašale 30, 50, 80, 130 in tako dalje procentov, morali pokrivati ali pasivno občinsko gospodarstvo, ali pa prispevati za razne naprave, ki si jih bodo občinski zastopi izmišljevali in sklepali, ne morda v blagor delavstva, pač pa v interesu meščanstva odnosno posejdujočih slojev v občinah.

Da si bodo delavci in delavke popolnoma na jasnem, kako usodepolnega in dalekosežnega pomena je uvedba takega direktnega davka na delavske plače, opozarjamo na dejstvo, da bodo prej ali slej oživotvorjena tudi takozvana srezka in oblastvena zastopstva odnosno srezke in oblastvene skupščine, ki bodo imele tudi svoje dohodke in izdatke. In ker bo finančni sistem srezkih in oblastvenih (pokrajinskih) uprav čisto gotovo slonel tudi na dokladah na direktne davke, bodo delavske plače še dvakrat obremenjene in tako pojde do nekončnosti; saj nas izkušnja uči, da se davčni vijak nerad ustavlja, če je že začel enkrat pritiskati.

Naravnost žaleč in sramoten pa je način, kako se bo ta davek in žnjim zvezane doklade plačevalo. Delavstvo je bilo ob uvedbi novega direktnega davka na indirektn način proglašeno za nesamovoljo in nesamopravno in sicer tako, da so naložili delodajalcem, da morajo delavcem in delavkam novi direktni davek z vsemi dokladami od plač odtegovati. Delodajalci so torej bili postavljeni kot jero bi in eksekutorji nad delavci, kakor nad nezrelo rajo. S tem so bili delavci ne le postavljeni pod neke vrste kuratelo, temveč obenem tudi degradirani kot enakopravni državljani ter proglašeni kot manjpravni državljani druge vrste. Ali je mogoče, da bi delavci vse to vtaknili mirno v žep?

S tem, kar smo navedli, še davno niso izčrpana vsa bremena, ki jih delavcem nalagajo. Hišnim posestnikom so dali pravico, da smejo najemnikom zvišati predvojno najemnino kar 24krat!

To „ugodnost“ bodo hišni lastniki gotovo v izdatni meri izkoristili. Na tistega delavca pa, ki razpolaga s svojo hišico, gotovo ne bodo pozabili s „primernim“ hišnim davkom.

Indirektni davki, ki jih mora tudi delavstvo plačevati, so naravnost strahotno visoki. Naj omenimo samo, da stane na primer

škaticica vžigalic 30 par, plačati pa se mora zanjo cel dinar, ker je na vsako škaticico vžigalic naložen indirektn davek v znesku 70- par! Pri vsakem kilogramu sladkorja, ki ga delavske družine, osobito pa delavke, rabijo za svojo glavno hrano — kavo —, se mora plačati 6 dinarjev indirektnega davka itd. itd. Da pa delavstvo ne bi prišlo do cenejšega kruha potem inozemske moke, hoče državni fiskus na vsak kilogram uvožene tujezemske moke naložiti toliko davka v obliki uvozne carine, da bo vsaka inozemska konkurenca izključena.

Torej zopet nov davek! Nova carina na tujezemske moko bo domačim trgovcem z žitom odprla vrata na stečaj za novo oderuštvo na račun širokih slojev konzumentov, v prvi vrsti seveda delavstva.

Na eni strani vstvarja neznošno gorje do blaznosti pri-vijani davčni vijak, na drugi strani pa pritiskajo na de-lavstvo delodajalci. Delodajalci se pri nas še nikoli niso odli-kovali s posebno naprednostjo in stremljenjem za čim popolnejšo mašinsko in moderno tehniško opremo svojih obratov. V tem pogledu vlada med vodstvi in lastniki industrijskih obratov v Sloveniji na-ravnost bolesten konzervativizem.

Zato pa so pri njih tembolj v časti zastarele metode produk-cije, ki slone na brezobzirnem izkoriščanju fizične sile delav-cev, delavk, doraslih in nedoraslih. Odtod ono fanatično pri-zadevanje Trgoveške in obrtniške zbornice, Zveze industrijev ter raznih obrtniških zadrug, kakor tudi vseh posameznih de-lodajalcev, da se vsaka še take malenkostna zakonita zaščita de-lavcev, delavk in delavske mladine kratkomalo razveljavi in od-pravi. Naši delodajalci se prav dobro zavedajo, da jim radi krše-nja zakona o zaščiti delavcev ne preti nevarnost, da bi jih čuvarji zakona prijeli in jim naprtili zaslužene kazni, zato pa s ciničnim nasmehom na ustnicah, kakor v zasmeh zakona in v dijametralnem nasprotju z njegovimi določbami podaljšujejo delovni čas, ne pla-čujejo 50%o priboljška za nadure, čeprav to zakon predpisuje, kr-šijo nedeljski počitek, uvajajo nočno delo itd.

Vse to se godi vpricho državnih oblasti, ki po navodilu „od zgoraj“ kruto teptanje zakona po delodajalcih molče sankcionirajo in ki obenem tudi molče sankcionirajo duševno in telesno ubijanje delavcev in delavk starih in mladih, vse v imenu sposobnosti in konkurenčne zmožnosti industrije in obrti na Slovenskem in v Ju-goslaviji. Pri vsem tem doživljamo tragikomiko, da ima delavstvo v in-dustriji in obrti v Avstriji, na Češkoslovaškem ter ostalih evropskih državah pri točno izvajanjem osemurnem delovnem času znatno boljše plače, boljše in cenejše živi kakor pa v Sloveniji in Jugoslaviji. Brezmejná špekulacija naših delodajalskih krogov in njihovih or-ganizacij ob kar najintenzivnejšem izkoriščanju delovne sile petom podaljševanja delovnega časa ima za delavstvo daljšo bogubonosno posledico, to je brezposelnost. Ne trdimo, da v sedanjem času splošne gospodarske depresije tudi faktorji občega gospodarskega značaja ne prispevajo svoj del k brezposelnosti, vendar je to za presojo odnošajev med delodajalci in delavstvom irelevantno, ker delodajalci v dobi slabe in tudi v dobi dobre konjunktore itak hočejo imeti brezposelnost. Njihova taktika gre za tem, da imajo neprestano na razpolago rezervo brezposelnih delavcev, s katerimi strahujejo za-poslene in jim to stanje služi kot opora pri podaljševanju delov-nega časa in redukcijah plač, skratka delodajalci porabljajo rezervo brezposelnih kot bič proti zaposlenim. Rezultat špekulacije deloda-

jalec z brezposelnostjo je v svojih končnih posledicah ta, da si delavstvo samo konkurira in se samo gospodarsko tepe in gnete — na huronsko veselje svojih gospodarjev. Ker je torej brezposelnost zelo važno in tudi nevarno orožje, ki ga poleg drugih imajo delodajalci proti delavstvu v svojem arzenalu, zato to orožje — ako ga jim zmanjka, — umetno in namenoma z nova ustvarijo z omejevanjem produkcije.

V tesni zvezi z vsem, kar smo zgoraj navedli, je tudi zeleno sovražstvo delodajalskih krogov proti vsakemu delavskemu socialnemu zavarovanju. Bolniško zavarovanje so nam potom paritetnega zastopstva popolnoma pokvarili. V zavodu tega zavarovanja, to je v okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, odločujejo danes tajniki Zveze industrijcev v družbi z drugimi zastopniki delodajalcev. Poleg tega jim pomaga še nekaj podreptnikov, ki so jih v ta zavod delegirale meščanske stranke. S pariteto so delavstvu ta zavod takorekoč izvili iz rok. Činjenica „socialnega“ delovanja in odločevanja delodajalcev v okrožnem uradu za zavarovanje delavcev je, da si razne banke z delavskim denarjem kujejo kapital, dočim mora bolni delavec večasih čakati kar po cele tedne, predno prejme pripadajočo mu bolniško podporo.

Upravo zavarovanja delavcev so do absurdnosti zbirokratizirali, kar povzroča delavstvu mnogo nepotrebnih vzdrževalnih stroškov. Kdo bi naštel one prešteviline slučaje delavcev, ki so pri delu ponesrečili in ne morejo dočakati, kdaj se jim uredi njih zadeva glede nezgodne rente, ker je vse zavarovanje do ekscesa birokratizirano.

S prispevkom za bolniško zavarovanje plačujejo delavci tudi gotov prispevek za podpiranje brezposelnih, kar naj bi vršila posredovalnica za delo, odnosno takozvana borza dela. V to svrhu se je nabralo v sami Sloveniji že skoro dva milijona dinarjev; kadar pa pride brezposelni delavec prositi za podporo na posredovalnico, tedaj izve, da ni denarja in ga največkrat tudi v resnici ni, ker roma ves denar v Zagreb na Osrednji urad, od tam pa v banke.

Na starostno zavarovanje ni navzlic temu, da ga predvideva zakon, in navzlic obečanju niti misliti.

Inšpekcijam dela ne dajo na razpolago potrebnih sredstev, da bi njeni organi mogli potovati in nadzirati obrate itd.

Namesto, da bi se socialna zakonodaja, zaščita delavcev, vsestransko zavarovanje delavcev in vse socialno-politične institucije, zavodi, ustanove in urade izpopolnilo do najvišje stopnje možnosti, da bi vsa naša socialna politika bila usmerjena v smislu socialnega razumevanja, socialnega čustvovanja in socialnega hotenja ter postala ponosen dokument, dostojen kulturnega naroda, namesto vsega tega se pri nas vso socialno politiko smeši, omalovažuje, strastno sovraži in pobija, da se zakon o zaščiti delavcev nekaznovano tepta, zakon o zavarovanju delavcev pači in zavarovalne zavode mrcvari in kvari ter vse ostale delavstvu namenjene delavskovarstvene in socialne institucije kakor na primer delavske zbornice, inšpekcije dela itd. mrzi, prezira in kratkomalo bojkotira.

Namen je prozoren!

Gospoda ne izjavlja naravnost, da je proti vsakojaki delavski socialni politiki, ker noče nositi odija reakcionarstva v domači in internacionalni javnosti. Zato ob danih prilikah previdno celo poudarja, da je tudi ona za „primerno“ socialno zakonodajo, toda le do gotove meje. Tem intenzivneje pa na znotraj ruje proti vsemu, kar je delavskega, demontira, mrcvari, pači in kvari vse delavske institucije in to samo z namenom, da onemogoči tem institucijam vsakršno delo. Ko se je gospodi posrečilo to ali ono delavsko ustanovo potisniti na nivó onemoglosti in brezpomembnosti, tedaj se loti sama kritike in kriči, glejte delavci, kaj vam pa koristi to ali ono?!

Posledica take premetene obenem pa tudi zahrbtnje taktike je ta, da delavci sami v svoji naivnosti in prostodušnosti končno tudi zabavljajo — in to je hotela gospoda imeti. S tem je dobila v roke legitimacijo, s katero se potem v domači in internacionalni javnosti postavlja, češ mi smo vedno bili za socialno zakonodajo in socialno-politične institucije, toda naše delavstvo vsega tega samo ne mara. Mi pa kot demokratični ljudje ne moremo in nečemo našemu delavstvu vsiljevati nekaj, česar ono samo noče. Krvava ironija je tem hujša, ker si gospoda nazadnje umije roke in ohrani svoj oblič demokratičnega, socialne čutečnosti in humanitarnosti, dočim izgledajo delavci v domači in internacionalni javnosti kot skrajno reakcionarno razpoložena masa, ki nima smisla za kakršenkoli napredek.

Na tak način in po takem potu hočejo doseči odpravo vsakojake delavske zaščite, vsakojakega delavskega zavarovanja in sleherne delavskovarstvene institucije.

Njihova parola je v tem oziru zelo enostavna: delavec naj bo glede socialne politike v vsakem oziru popolnoma prost, ker pomeni taka „prostost“ v pravem pomenu besede popolno zaslužnitev v kapitalistični jarem. Z drugimi besedami rečeno: delavec in njegova eksistenca, njegovo življenje in življenje njegove družine bodi v vsakem oziru odvisno izključno le od delodajalca. Njemu bodi delavec z dušo in telesom izročen na milost in nemilost. Njemu bodi priznana pravica, da sme delavca pohvaliti, karati ali kaznovati, da da delavcu kruh v obliki plače ali pa da ga izstrada in z vso njegovo družino požene v pogin. Skratka, delavec bodi podoben psu, ki svojemu gospodarju, kadar ga ta tepe, v zahvalo še liže roko.

Dosledno temu delodajalci preganjajo in šikanirajo delavske zaupnike v obratih in izven njih. Strokovno organizacijo zatirajo, čeprav je delavstvu pravica do strokovnih organizacij po zakonu in celo po ustavi zajamčena. Ne meneč se za to, da protizakonito in protiustavno omejujejo delavce v njihovi osebni in državljanski pravici in svobodi, izvršujejo svoje razdiralno delo nad duševno in fizično silo delavcev, ki je edina njihova last, in nad njihovo eksistenco in eksistenco delavskih družin brez vsake skropuloznosti, zavedajoč se pri tem, da se jih roka pravice, ki je drugače napram delavcem tako stroga, ne dotakne.

Zakaj je tako in zakaj delajo tako?

Zato, ker nismo složni, zato, ker nismo organizirani, in zato, ker nismo solidarni. Pomanjkanje sloge, solidarnosti in organizacije je dalo povod, da izgledamo kakor obupanec, ki je zažgal lastno streho nad lastno glavo in se je tako sam izpostavil najhujšim vremenskim nepravilnostim — pekočim solničnim žarkom, krutemu mrazu, dežju, suši, snegu, burji in vsakovrstnim viharjem. Upadel nam je pogum in glavo smo sklonili ter se v tihi resignaciji udali v svojo usodo. Pozabili smo razlikovati med pravico in krivico, kaj čuda, da ostaja naš glas vprijočega v puščavi.

Gotovo se še vsakdo spominja in bo tudi priznal, da je bilo tista leta boljše, ko so bile delavske organizacije močnejše.

Takrat se je človek lahko zganil, če se mu je godila krivica. Res, da tudi takrat delavske organizacije niso zmogle vsega, premogle pa so mnogo. Z veseljem smo delali in se borili, kakšno vrvenje je bilo, zaznamovati je bilo uspeh za uspehom.

Kdo greši nad sedanostjo in nad bodočnostjo delavskega razreda, nad lastno usodo in usodo žena in svojih otrok?

Vsi Vi, ki stojite ob strani in puščate, da se bori za delavske pravice le mala četica najzavednejših.

Ta četica je v polni meri storila svojo dolžnost. Mora pa omagati, če je ne podprete vsi! Ona je organizirala strokovno organizacijo, ki ima medsebojne stike po celi državi. Toda tej četici stoji nasproti veliko neorganiziranih lesnih delavcev, ki bi združeni bili lahko moč, ki bi lahko odločilno soodločevala pri delavskih vprašanjih in narodnem gospodarstvu, pa so danes le ovira za organizirane.

Konec je treba napraviti demagogiji meščanskih strank in pustolovcev, ki iščejo med delavstvom kalinov ter žrtev.

Pregnati je treba malodušnost in priznati si, da tako ne more iti dalje.

V katerem taboru je delavstvo vašega obrata?

Ali ste med organiziranimi ali med neorganiziranimi, med graditelji ali pa med čakovi?

Ali veste, da je čakanje tam, kjer se bijejo odločilne bitke, težko izdajstvo?

Spremenite to! Dajte čitati ta letak od moža do moža v Vaši tovarni ali delavnici. Sklenite, da boste stopili v zvezo z organizirano delavsko vojsko.

Vsaj, kar Vas je zavednih, storite to! Storite, tudi če ste danes med množico nezavednih še osamljeni.

Če ste se odločili za to, sporočite nam naslove svojih zaupnikov in povejte, kdaj bi mogel priti naš govornik med Vas.

Sestanki se lahko vrše tudi med tednom. Najprimernejši čas, je čas po delu.

Povabite v svojo sredo našega govornika, da se pomenimo o vsem, kar nas teži!

Osrednje društvo lesnih delavcev za Slovenijo

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6 II.

0 centralizaciji socialnega zavarovanja.

Neizpodbitno je dejstvo: socialno zavarovanje zahteva močnih, velikih nosilcev socialnega zavarovanja, močnih, velikih socialno-zavarovalnih ustanov.

Zato je bil storjen po prevratu v Sloveniji največji in najvažnejši korak na polju socialnega zavarovanja s tem, da so razpustili do takrat obstoječe šibke, mnogokrat pasivne bolniške blagajne in je njihove posle prevzela okrajna bolniška blagajna v Ljubljani. V okrajni bolniški blagajni je bilo centralizirano bolniško, v nezgodni zavarovalnici pa nezgodno zavarovanje za Slovenijo.

To stanje pa se je v znatni meri izpremenilo z zakonom o zavarovanju delavcev, ki je stopil julija meseca 1922 v veljavo. Dočim je stanje pred zakonom predstavljalo pokrajinsko centralizacijo socialnega zavarovanja, je ustvaril zakon o zavarovanju delavcev državno centralizacijo obeh doslej izvajanih panog social. zavarovanja.

Če pregledamo sedanje socialno zavarovanje v državi, vidimo prav različne tipe v pogledu organizacije socialnega zavarovanja.

Splošno zavarovanje, za katero je nosilec osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, obsega zavarovance najrazličnejših strok v celi državi, rudarsko zavarovanje zavarovance ene stroke v pokrajini in železničarsko ter zasebnih (trgovskih) nameščencev zavarovanje pa obsegata zopet zavarovance ene stroke v državi.

Na podlagi teh organizatoričnih načel obstajajo nastopni centralni uradi: osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, humanitarni fond v Beogradu, privatno-društvena blagajna Merkur v Zagrebu in bratovske skladnice v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Beogradu.

Poglejmo sedaj posledice takega, povsem neenotno centraliziranega socialnega zavarovanja v Sloveniji!

V Sloveniji izvajajo socialno zavarovanje 4 centralne institucije. Med vsemi temi institucijami pa ne obstoja prav nobena interesna skupnost in vsaka teh institucij vrši sama zase svoje naloge. Ta način izvajanja socialnega zavarovanja pa je nedvomno kvaren. Na nekaterih vzgledih hočemo to tudi pojasniti in upravičenost trditve dokazati. Ob strani hočemo pustiti razmotrivanje o škodi, ki jo utrpimo v pogledu profilaktičnega zdravljenja in splošnega socialnega udejstvovanja obstoječih socialno-zavarovalnih ustanov. Pomuditi pa se hočemo nekoliko več z razmotrivanjem o škodi, ki jo utrpí delavski razred v pogledu zdravljenja, v pogledu zopetne pridobitve delazmožnosti, ki jo zaprečuje bolezen.

Predpogoj uspešnega zdravljenja so moderni, vsem zahtevam odgovarjajoči zdravniški ambulatoriji. V Ljubljani sami doživljamo ta nesmisel, da gradi svoj ambulatorij okrožni urad, obenem pa je tudi železniška uprava opremila svoj ambulatorij. Pa bosta obstojala dva rentgenova aparata, oba le delno uporabljena, obema zavarovalnicama pa bo delalo skrbi, kako vzdrževati pomožno osebje.

In glede zdravil! Okrožni urad bo dobival zdravila iz Zagreba, železničarji iz Beograda, oba faktorja skupaj pa bi si lahko omislila vsem potrebam odgovarjajočo apoteko. Prihrauek na prevozninah itd. bi bil brez dvoma precejšen.

In glede bolnice! Vsakomur so znane mizerne razmere, ki vladajo v naših bolnicah. Vse zavarovalne ustanove v Sloveniji pa bi skupno pomenile važen faktor pri sanaciji razmer glede vzdrževanja slovenskih bolnic.

Najbolj drastično pa prikazuje neprimernost sedanje centralizacije vprašanje zdravilišč in okrevališč. Za tuberkulozne bolnike ima osrednji urad lastno zdravilišče v Brestovcu in tekom prihodnjega leta bo upostavil tudi zdravilišče v Klenoviku. Bolniki iz Slovenije bodo torej morali iskati zdravja v Brestovcu, Klenoviku, pri tem pa imamo na Golniku lepo zdravilišče, ki ima prostora za vsaj 120 bolnikov, ki pa je nad polovico prazno. Pa zavarovancem okrožnega urada je vsaj dana možnost zdravljenja v imenovanih dveh zdraviliščih. Te možnosti pa nimajo ne železničarji, ne rudarji, niti zasebni (trgovski) nameščenci. Kaj ni naravnost nujno, da se ta interesna skupnost brez odloga upostavi?

Pa to ni nikaka separatistična tendenca! Gotovo je, da zahtevajo danes gospodarske prilike in razmere, da se v prvi vrsti upoštevajo pokrajinski skupni interesi. Gotovo je tudi, da bo socialno zavarovanje v tej obliki nudilo zavarovancem veliko več kot ga nudi sedaj, ko je razbito na več central.

I. T.

In še enkrat novi davki.

V zadnji številki našega lista smo jasno in precizno označili stvar glede novih direktnih delavskih davkov. Priobčili smo tudi okrožnico, ki jo je Zveza industrijcev v svoji vnemi za nove davke prav po nepotrebnem razposlala na svoje člane s pozivom, da nemudoma prično z odtegovanjem. Razposlala je te okrožnice tista Zveza industrijcev, ki se drugače z vsemi štirimi brani vsakih davkov, doklad in taks, kadar se gre za podjetnike. Tista Zveza industrijcev, ki se neprestano naravnost fanatično bori za vsakovrstne davčne olajšave, znižanje raznih prevoznih tarifov itd. Sedaj pa, ko se gre za davke, ki jih je režim naprtil delavstvu, je pa kar na enkrat postala pravcata „Ordnungsbestie“. Ugotavljamo, da po naših informacijah najvišja davčna oblast v deželi, to je delegacija ministrstva financ v Ljubljani, še danes nima nobenih navodil glede novega direktnega delavskega davka, kajti ministrstvo financ do danes ni izdalo pravilnika, ki je v zvezi z vpeljavo novega davka. Logično temu delegacija ministrstva financ še ni mogla izdati nobenih navodil davčnim oblastim v Sloveniji. Stanje, ki je nastalo, je silno komično in samo pri nas mogoče. Davčne oblasti ne morejo izdati nobenih razglasov in navodil podjetnikom svojega okoliša kako, koliko in komu izmed delavcev naj se odteguje davka, a vendar dobivamo iz raznih krajev bridke pritožbe od strani delavcev, da se jim novi davek brezobzirno odteguje. Kako nepotrebno je tako odtegovanje, nam služi v dokaz dejstvo, da dotični podjetniki odtegnjenega davka niti odrajtati ne morejo, niti ga nobena davkarja ne more in ne sme sprejeti, dokler ne ve, na čem je in dokler ne dobi tozadevnih navodil. Odtegovanje tjavendan bi se torej prav lahko opustilo. Vemo, da bo treba novi davek plačevati in da se mu ne izognemo, vendar pa smo mnenja, da bi se dal ta davek poravnati v nekaj obrokih potem, ko bodo na jasnem delodajalci in delojemalci. Tako pa izgleda vsa stvar kot kapriciozna šikana od strani Zveze industrijcev in posameznih podjetnikov in vrhutega pa pregoreča agilnost gospodov, da bodo delavci ja točno plačevali naloženi jim davek, diši po neki vrsti demagoškega bicaninizma, proti kateremu se je delavstvu zelo težko braniti. Uporabljati take prilike ter kazati delavstvu na pretirani način nekako avtoritativno, ki je v tem slučaju precej podobna avtoriteti eksekutorja, ni ravno „fair“.

Ako pa nekateri podjetniki ali pa uprave podjetij pri svojem stališču vztrajajo in bodo navzlic vsem opravičenim protestom davek odtegovali dalje, tedaj naj si vsak delavec in delavka takega podjetja pri vsakem prejemanju plače točno zabeleži, koliko jim je na račun novega davka bilo odtegnjeno. Pri izdelavi pravilnika bodo v finančnem ministrstvu gotovo uvideli, da se more novo davčno breme delavcem znatno omiliti, ker ne bodo mogli prezreti številnih protestov, ki so bili temu ministrstvu osebno in pisмено prednešene.

Kokor hitro bo izdan pravilnik, bomo glavne njegove določbe priobčili v našem listu ter ob enem tudi prinesli tabelaričen pregled davka, v kolikor ga bodo morali delavci od svojih plač plačevati. In takrat bodo morali podjetniki, v kolikor so delavcem preveč zadržali, zopet vrniti.

Sodr. lesnim delavcem na znanje.

Podružnica Osrednjega društva lesnih delavcev v Ljubljani praznuje letos svojo tridesetletnico obstoja kot strokovna organizacija lesnih delavcev ljubljanskih. Temu primerna slavnost kakor tudi veselica se bo vršila dne 2. avgusta 1925 v prostorih in na vrtu hotela „Tivoli“.

Do sedaj je bila vedno navada, da so ljubljanski mizarji za razne svoje društvene priredbe vsakokrat pripomogli k uspehu s tem, da je po možnosti vsak izdelal primeren dobiček svoje stroke. Srečolov je bil vselej takorekoč glavni vir dohodkov in občinstvo je priredbe ljubljanskih mizarjev rado obiskovalo, prvič ker je strokovna organizacija ljubljanskih lesnih delavcev uživala ugled, drugič ker so bile priredbe ljubljanskih lesnih delavcev solidne in tretjič ker so dobitki, ki so napravili ljubljanski mizarji, velikokrat tvorili pravcato razstavo mizarjskih del en miniature.

Tudi to pot bo priredba združena s srečolovom in zato, so drugi, tudi to pot apelira vodstvo podružnice na vas, da posvetite vso svojo pozornost uspehu celotne priredbe in da vsak po svoji možnosti izdelate primeren dobiček za nameravani srečolov.

Časa imate, sodrugi, cela dva meseca, tako da vsakdo izdelava lahko nekaj lepega. Upamo, da naš apel na vas ne bo ostal neusliščan. Vsaj se gre za to, da ojačimo naš podporni sklad, iz katerega podpiramo naše bolne in onemogle tovariše, potrebne vdove in sirote.

Veselični odbor.

Gospodarstvo.

Izvoz lesa v mesecu marcu. V mesecu marcu t. l. se je izvozilo iz Jugoslavije 1300 vagonov lesa in lesnih izdelkov v vrednosti 154 milijonov Din. Na vagon se, kakor znano, nalaga po 10.000 kilogramov. Napram mesecu marcu leta 1924 je bil izvoz v letošnjem marcu za četrtno manjši.

Volna in kava. Kakor zabeležujejo gospodarski listi cene volni in kavi na svetovnih tržiščih stalno padajo. Tega padanja pri nas v Jugoslaviji še ne občutimo prav nič.

V Sarajevu se je vršil sredi maja gospodarski kongres, katerega so se udeležili vse organizacije pridobitnih krogov. V glavnem se je na kongresu razpravljalo o prometnih prilikah v državi.

Oglasili so se zastopniki organizacij industrijcev tudi pri raznih ministrstvih v Belgradu, kjer so pritiskali na čimprejšnjo ureditev enotnih carinskih tarifov. Industrijci in pridobitni krogi sploh se ne prestopajo gibljejo. Njihovo živahno delovanje je le mogoče radi tega, ker razpolagajo z dobrimi in čvrstimi organizacijami. Vsa ta znamenja kažejo, da imajo industrijci nekoliko drugačne pojme v organizaciji, kakor jih pa imajo delavci.

Lesna trgovina se po poročilih iz lesnih tržišč lepo razvija. Izvoz stalno narašča. K razvoju lesne trgovine v Sloveniji in Jugoslaviji bo gotovo nemalo tudi prispevala nova, znatno ugodnejša prevozna tarifa za les po železnicah, ki je stopila v veljavo dne 15. maja. Sploh izgleda, da je precej dolgo trajajoča kriza v izvozu lesni trgovini premagana. Želeči bi bilo, da bi nastajajoči ugodni položaj razumeli tudi v lesni industriji in trgovini zaposleni delavci, ker bodo drugače ves dobiček vtaknili v žep podjetniki sami.

Vestnik organizacije.

Ljubljana. V nedeljo dne 24. maja t. l. dopoldne se je vršil shod podružnice ljubljanskih lesnih delavcev v salonu restavracije pri „Levu“ na Gosposvetski cesti. Poleg poročil, ki jih tunkcionarji podajajo na vsakem mesečnem shodu, se je to pot shod v glavnem pečal z vprašanjem proslave tridesetletnega obstoja strokovne organizacije lesnih delavcev ljubljanskih. Razprave so se udeležili sodrugi Erjavac, Baščolc, L. Šloar, Tokan in dr. Nazadnje je prevladalo splošno mnenje, da se ima tridesetletni jubilej praznovati na kar najslovesnejši način. Da se zagotovi tudi skupno kosilo vseh podružničnih članov, se je med drugim sklenilo tudi to, da ima vsak član v ta namen vplačati po 25 Din. Plačilo tega zneska se razdeli na tri obroke. Prvi obrok 10 Din se ima plačati z običajnim tedenskim prispevkom vred v soboto dne 20. junija, drugi obrok 10 Din v soboto dne 4. julija in končno tretji obrok 5 Din dne 18. julija. Proslava se bo vršila dne 2. avgusta t. l. in bo združena z razvitjem podružnične zastave.

Prireditvenemu odboru, ki je bil izvoljen na prejšnjem mesečnem zborovanju, je bilo naloženo, da s podružničnim odborom vred izdelava podroben program in skrbi za vse potrebno, da bo vsa proslava čim impozantnejša. Več o tem priobčimo v prihodnji številki.

Seja prireditvenega odbora skupno s podružničnim odborom se vrši vsak torek v društvenem tajništvu. Na članih obeh odborov je ležeco, da se jih zanesljivo udeležujejo.

Priredbe.

Pobrežje pri Mariboru. Delavska telovadna in kulturna zveza „Svoboda“, podružnica v Pobrežju, priredi v nedeljo 7. junija t. l. v lepem in velikem gostilniškem vrtu gostilne gosp. Simoniča v Pobrežju vrtno veselico. Spored bo zelo obširen in se bode lahko vsak gost najboljše zabaval. Začetek veselice ob 3. uri popoldan, konec po polnoči. Vstopnina za osebo 5 Din. V slučaju slabega vremena se vrši veselica drugo nedeljo, t. j. 14. t. m. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Iz tajništva.

Kočevje. Ako je kdo s svojimi prispevki zaostal toliko časa, kakor nam je bilo sporočeno, tedaj ni druge pomoči, kakor da na novo pristopi. Sicer pa velja v vsakem oziru „Pravilnik o prispevkih in podporah“ z dne 1. oktobra 1924, po katerem se je vsem funkcionarjem, zaupnikom kakor tudi vsemu članstvu točno ravnati. Ako pravilnika ni pri roki, ga je pri tajništvu društva naročiti.

Beležke.

V Črni (Mežiška dolina) so se naši sodrugi lesni delavci odločili osnovati lesno industrijsko produktivno zadrugo. Ta ideja ni napačna, seveda če se je pravilno izvede. O stvari bomo poročali obširneje kakor hitro dobimo točnejših obvestil.

V Ljubljani se je ustanovila občekoristna stavbena zadruga „Stan in Dom“. Namen zadruge je aktivno poseči v stanovanjsko mizerijo s tem, da bo gradila zadrugne stanovanjske hiše in po potrebi in želji tudi enodružinske hišice. Sredstva za svojo akcijo bo zadruga „Stan in Dom“ skušala dobiti potom članskih deležev in vplačil ter cenjenih, po možnosti brezobrestnih kreditov od strani občine in države. Kakor čujemo, je zadruga „Stan in Dom“ od strani mestne občine ljubljanske že dobila zagotovilo posojila v znesku dvainpol milijona dinarjev. Nadalje se čuje, da zadruga „Stan in Dom“ ob Tržaški cesti kupuje velik stavbeni kompleks.

Delež za člana znaša 250 Din.

Vsa pojasnila se dobe na Aleksandrovi cesti št. 5, pritličje na levo.

Ako bi čakali, da bo rešila stanovanjsko mizerijo, ki je osobito v Ljubljani zavzela naravnost strahotne dimenzije, morda država ali kak drugi merodajni faktor, bi lahko čakali do sodnega dne. Dosti je že bilo modrovanja, teoretičnih razprav in cenjenih nasvetov, veliko črnila se je razlilo in veliko papirja popisalo, pri vsem tem pa je stanovanjska beda postajala čim dalje hujša. Končno se je vendarle zadelo pravo — namreč samopomoč z zidanjem. Je pa že skrajni čas, da se pristopi k pozitivnemu delu in preneha z večnim brezplodnim jadikovanjem. Vsi smo si končno na jasnem, da brez zidanja ne bo konec stanovanjski kalamiteti, izhodišče iz nje pa je v gradnji potom jake stavbne zadruge.

Civilne liste (plače) raznih vladarjev. Računano v dinarjih dobiva kralj v Italiji letno 115 milijonov, v Angliji 104, na Japonskem 84, na Španskem 54, v Jugoslaviji 49, v Belgiji 38, Romuniji 18, na Švedskem 16.700.000, Bolgariji 14.400.000, na Holandskem 13.500.000, Danskem 10, Norveškem 8 milijonov itd. Največ denarja morajo imeti vsekako v Siamu, kajti tam plačujejo svojemu vladarju kar 162 milijonov dinarjev na leto. Pred vojno je znašala letna plača vladarju v Nemčiji 180, v Avstriji 171 in v Rusiji pa kar 306 milijonov dinarjev. — Predsednik severoameriških Združenih držav dobiva letno 65.000 dolarjev ali 4 milijone dinarjev. Plače ostalih predsednikov republik so še manjše.

Listnica uredništva.

Črna. Poslovni „odgovor“ bomo priobčili v prihodnji številki. Zdravo!

Zahvala.

Podpisani se toplo zahvaljujem centralnemu odboru Osrednjega društva lesnih delavcev za naklonjenih mi Din 100, ki sem jih prejel kot podporo v največji sili.

Alojzij Trofenik,
strojni delavec v Mariboru.

Mesto venca na grob umrlega s. Fr. Bezlaja, ki je, kakor znano, delal nazadnje v tovarni pohištva tvrdke I. I. Naglas, je gospod Naglas daroval 200 Din za podporni sklad Osrednjega društva lesnih delavcev. Gosp. Naglasu naj bo za ta dar izrečena najlepša zahvala.

Lastnik in izdajatelj „Osrednje društvo lesnih delavcev“ v Ljubljani. Odgovorni urednik Kavčič Tomaž. — Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.